

Sygn. akt IV Pa 74/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Katarzyna Antoniak (spr.)

Sędziowie: SO Elżbieta Wojtczuk

SO Jacek Witkowski

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2015 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko C. Diecezji (...) z siedzibą w S.

o ustalenie istnienia stosunku pracy

na skutek apelacji pozwanego C. Diecezji (...) z siedzibą w S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 kwietnia 2015r. sygn. akt Iv P 16/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanej C. Diecezji (...) z siedzibą w S. na rzecz powoda A. K. kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt: IV Pa 74/15 **UZASADNIENIE**

Wyrokiem z 29 kwietnia 2015r. Sąd Rejonowy w Siedlcach ustalił, że powoda A. K. łączył z pozwanym C. Diecezji (...) w S. stosunek pracy w okresie od 15 kwietnia 2006r. do 30 listopada 2006r., a ponadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

W pozwie z 9 stycznia 2015r. skierowanym przeciwko pozwanemu C. Diecezji (...) w S. powoda A. K. reprezentowany przez pełnomocnika domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy w okresie od połowy kwietnia 2006r. do 30 listopada 2006r. oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w połowie kwietnia 2006r. powód został zatrudniony przez pozwanego na stanowisku kierownika Ośrodka (...) w B.. Praca powoda polegała na przygotowaniu ośrodka do funkcjonowania. Powód zajmował się osobiście prowadzeniem remontów domków znajdujących się na terenie ośrodka, m.in. ich malowaniem, naprawą okien, przygotowaniem węzła sanitarnego, malowaniem łazienek i świetlicy oraz koszeniem terenów zielonych. Tę

pracę powód wykonywał nieprzerwanie do 30 listopada 2006r. W dniu 29 czerwca 2006r. Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w O. przeprowadziła kontrolę ośrodka. Z czynności tej został sporządzony protokół, w którym widnieje adnotacja o treści: „W trakcie czynności brał udział w kontroli Pan A. K. – kierownik ośrodka”, co jest dowodem na to, że we wskazanym okresie powód pozostawał z pozwanym w stosunku pracy. Powód kontynuował stosunek pracy pracując od 1 grudnia 2006r. do 31 sierpnia 2007r. jako stróż w Ośrodku (...) w B.. Następnie od 1 września 2007r. powód został zatrudniony jako kierownik tego Ośrodka. W dniu 29 stycznia 2014r. pozwany wypowiedział powodowi umowę o pracę ze skutkiem na 30 kwietnia 2014r. W dniu 5 kwietnia 2014r. pozwany wydał powodowi świadectwo pracy, w którym nie został uwzględniony okres zatrudnienia od połowy kwietnia 2006r. do 30 listopada 2006r. Prośba powoda o sprostowanie świadectwa pracy spotkała się z odmową pracodawcy.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Ostatecznie pełnomocnik powoda określił datę początkową żądania na 15 kwietnia 2006r.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód ustalił z ówczesnym dyrektorem C. Diecezji (...) w S. K. H. zatrudnienie od 15 kwietnia 2006r. jako kierownik Ośrodka (...) w B.. W Ośrodku tym powód zajmował się sprzątaniami dachów w domkach letniskowych i w samych domkach, malowaniem sufitów, odnawianiem łazienek, wstawianiem szyb, koszeniem trawy, podcinaniem gałęzi. Nadzorował także pracę podległego personelu, tj. pracowników kuchni, pielęgniarki i sprzątaczek. W dniu 29 czerwca 2006r. w Ośrodku (...) w B. miała miejsce kontrola Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w O., w której powód wziął udział jako kierownik tego Ośrodka.

Przełożony powoda - K. H. przyjeżdżał do Ośrodka raz na dwa tygodnie i sprawdzał, czy powód wykonał jego wcześniejsze polecenia dotyczące napraw lub malowania. Raz w miesiącu przełożony wypłacał powodowi wynagrodzenie w kwocie około 600 – 700 złotych.

Na przełomie września i października 2006r. w związku z zakończeniem kolonii powód opuścił Ośrodek i rozpoczął pracę na rzecz C. Diecezji (...) polegającą na rozwożeniu samochodem służbowym świec po terenie Diecezji (...). Tę czynność zakończył w połowie listopada 2006r., a następnie zajmował się rozwożeniem łóżek rehabilitacyjnych i zaopatrzenia w kuchni. Prace te powód wykonywał w od godziny 8.00 do godziny 17.00. W tym czasie otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 700 złotych.

W dniu 1 grudnia 2006r. powód zawarł z C. Diecezji (...) umowę o pracę na czas określony do 31 grudnia 2007r. na stanowisku stróża w Ośrodku (...) w B. w wymiarze 1/2 etatu i z wynagrodzeniem w kwocie 700 złotych. Od 1 lutego 2007r. pracodawca zmienił wymiar czasu pracy powoda na pełny etat i wynagrodzenie w kwocie 1 500 złotych. Od 1 września 2007r. pracodawca zmienił stanowisko pracy powoda na kierownika Ośrodka (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 1 500 złotych

W dniu 31 grudnia 2007r. powód zawarł z C. Diecezji (...) kolejną umowę o pracę na czas określony do 31 grudnia 2013r. na stanowisku kierownika Ośrodka (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy i wynagrodzeniem w kwocie 1 500 złotych. Od 1 stycznia 2012r. jego wynagrodzenie wzrosło do kwoty 1 700 złotych.

W dniu 31 stycznia 2014r. pracodawca wypowiedział powodowi umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął w dniu 30 kwietnia 2014r. jako przyczynę podając likwidację stanowiska pracy.

W dniu 7 maja 2014r. powód otrzymał świadectwo pracy, w którym wskazano okres jego zatrudnienia od 1 grudnia 2006r. do 30 kwietnia 2014r.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał roszczenie powoda za uzasadnione. Wskazał, że zgodnie z treścią art.6 kc w zw. z art.300 kp na powodzie ciążył przede wszystkim obowiązek wykazania istnienia interesu prawnego pojmowanego jako potrzeba uzyskania ochrony prawnej oraz w dalszej kolejności obowiązek wykazania istnienia stosunku pracy w spornym okresie. Interes prawny stanowi bowiem merytoryczną przesłankę powództwa o ustalenie opartego na podstawie z art.189 kpc, która warunkuje jego skuteczność. Musi więc istnieć

po stronie występującej z żądaniem opartym na tym przepisie obiektywna potrzeba udzielenia takiej ochrony, która może mieć znaczenie zarówno dla aktualnych, jak również przyszłych możliwych, ale jednocześnie obiektywnie prawdopodobnych praw, stosunków prawnych, bądź sytuacji prawnej takiego podmiotu.

Sąd Rejonowy uznał, że powód wykazał istnienie interesu prawnego do wytoczenia swego żądania (art. 189 kpc) wskazując, że „Jest mi to potrzebne do lat pracy”. W chwili obecnej, z uwagi na swój wiek (58 lat) i staż pracy, powód nie mógłby domagać się ustalenia istnienia stosunku pracy w trybie żądania ustalenia prawa do emerytury, aby na tej drodze osiągnąć w pełni ochronę swoich praw. Niezbędne zatem było wytoczenie niniejszego powództwa, co skutkuje uznaniem istnienia po stronie powoda interesu prawnego do domagania się uwzględnienia jego żądania.

Sąd Rejonowy wskazał, że istotą stosunku prawnego, jakim jest umowa o pracę, jest zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem. Jest to umowa starannego działania. Elementem odróżniającym tę umowę od innych umów cywilnoprawnych jest świadczenie pracy pod kierownictwem pracodawcy oraz obowiązek osobistego świadczenia pracy. Specyfika umów o pracę wynika z brzmienia art.22§1 kp. Zgodnie z nim przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Zatrudnienie w tych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy - art.22§1¹ kp. Stosownie do dyspozycji zawartej w §1² nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w §1.

W ocenie Sądu Rejonowego ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w spornym okresie powód wykonywał pracę dla pozwanego w sposób charakterystyczny dla stosunku pracy. Wskazują na to przede wszystkim zeznania powoda oraz świadków K. H., A. H., K. T., E. C. i Z. J.. Powód opisał fakt uzgodnienia zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę z ówczesnym dyrektorem pozwanego i wskazał, że miało to miejsce w połowie kwietnia 2006r. Szczegółowo opisał czynności, jakie w spornym okresie wykonywał na rzecz pracodawcy. Fakt zatrudnienia go do przełomu września i października 2006r. na stanowisku kierownika Ośrodka (...) w B. potwierdza jego późniejsze zatrudnienie na tym samym stanowisku jednakże już w oparciu o umowę o pracę. Powód opisał także sposób wydawania poleceń przez przełożonego K. H. i kontrolę ich wykonania dwa razy w miesiącu. Z jego relacji wynika także, że w okresie października i listopada 2006r. wykonywał codziennie przez 9 godzin na rzecz pozwanego najpierw pracę polegającą na rozwożeniu samochodem po diecezji świec, a następnie łóżek rehabilitacyjnych i zaopatrzenia w kuchni.

Zeznania powoda znalazły potwierdzenie w relacji świadka K. H., który opisał, że zatrudnił powoda jako kierownika Ośrodka (...) w B.. Potwierdził także, że w okresie zimowym, gdy Ośrodek ten był zamknięty, powód pracował w S. jako kierowca i zaopatrzeniowiec rozwożąc świece adwentowe i wykonując inne prace zlecone. Świadek wpłacał powodowi wynagrodzenie raz w miesiącu. Świadek potwierdził także, że odebranie Ośrodka przez Straż Pożarną i Sanepid miało miejsce w maju – czerwcu i wtedy powód był już zatrudniony. Co prawda świadek miał trudności w przypomnieniu sobie daty początkowej zatrudnienia powoda jako kierownika Ośrodka (...), jednakże zeznał, że jego zdaniem pracę tę powód wykonywał 6-7 lat. Odnosząc te wskazania do daty złożenia przez świadka zeznań (2015r.), to pierwsze zatrudnienie powoda przypadłoby na rok 2008 lub 2009. Ponieważ z samych akt osobowych powoda wynika, że pierwsza formalna umowa o pracę z powodem została zawarta w 2006r., Sąd Rejonowy uznał, że relacja świadka w tym zakresie obarczona jest przymiotem niepamięci, na co zresztą wskazał sam świadek tłumacząc, iż zatrudnił około 100 pracowników.

Bardziej precyzyjnie początkową datę zatrudnienia powoda wskazał świadek A. H. nadzorujący swoich pracowników, którzy remontowali kuchnię w Ośrodku (...), sytuując ten remont na czerwiec 2006r. Również świadek K. T. potwierdził, że spotkał powoda w tymże Ośrodku na przełomie marca i kwietnia 2006r. Świadek opisał także, że K. H. poinformował go i innych członków sekcji budowlano – remontowej pozwanego, że w Ośrodku będzie na nich czekał kierownik, którym okazał się powód. Z relacji tego świadka wynika, że powód zajmował się przygotowaniem Ośrodka na przyjęcie dzieci i osobiście malował domki. W obecności świadka powód podpisał protokół odbioru Ośrodka przez Straż Pożarną i Sanepid. Według świadka E. C. powód rozpoczął pracę jako kierownik Ośrodka w kwietniu

– maju 2006r., a jego praca polegała na zadbaniu o Ośrodek i jego zaopatrzenie. Świadek zapamiętał rok 2006, gdyż wtedy do Ośrodka przyjechały na wypoczynek dzieci w Ukrainy. Świadek Z. J. nie był pewny roku rozpoczęcia pracy przez powoda, lecz także zapamiętał, że był to rok, w którym na wypoczynek do Ośrodka przyjechały dzieci w Ukrainy. Zestawiając jego relację z zeznaniami poprzedniego świadka należy uznać, że chodzi o 2006r. Świadek ten opisał, że powód „rządził całym ośrodkiem, sprzątał i grabił”, a także wydawał polecenia podległemu personelowi ,tj. pracownikom kuchni, pielęgniarce i sprzątaczkom.

Sąd Rejonowy wskazał, że w całości dał wiarę relacjom wskazanych świadków. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają. Logiczne jest, że z uwagi na upływ czasu część z nich nie umiała sobie przypomnieć daty rozpoczęcia przez powoda pracy na stanowisku kierownika Ośrodka (...) w B.. Jednakże zeznania A. H., K. T. i E. C. pozwalają umiejscowić ten moment na kwiecień 2006r. Nie ulega także wątpliwości, że powód pełnił funkcję kierowniczą w tymże Ośrodku, a swoje zadania wykonywał w sposób systematyczny i powtarzalny, za co był wynagradzany raz w miesiącu stałą kwotą. Podlegał także kierownictwu ówczesnego dyrektora pozwanego K. H.. Co prawda jego polecenia służbowe sprowadzały się do wskazania powodowi czynności do wykonania, a następnie sprawdzenia ich realizacji, lecz z uwagi na kierowniczy i bardzo samodzielny charakter stanowiska pracy powoda uznać należy, że stosunek zatrudnienia powoda cechował się podporządkowaniem dyrektorowi pozwanego. Zresztą ten ostatni nie kwestionował, że powód został przez niego zatrudniony w tym charakterze.

W świetle zeznań świadka K. H. nieस्पorna okazała okoliczność, że w październiku i listopadzie 2006r. powód świadczył na rzecz pozwanego pracę jako kierowca i zaopatrzeniowca. Relację powoda potwierdza również dokument w postaci orzeczenia lekarskiego z badania przeprowadzonego do celów sanitarno – epidemiologicznych z 10 sierpnia 2006r. ,tj. pochodzący sprzed daty formalnego zawarcia umowy o pracę, w którym znajduje się adnotacja o zatrudnieniu powoda u pozwanego na stanowisku kierownika ośrodka.

Sąd Rejonowy ocenił, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu okazała się umowa zlecenia z 2 listopada 2006r. z uwagi na to, że nie zawiera ona określenia przedmiotu zlecenia, a pozwany w żaden sposób nie udowodnił, do wykonania jakich czynności według tej umowy zobowiązał się powód. Konsekwencją podpisania przez powoda tej umowy było wykazanie go na liście płac za listopad 2006r. z zaznaczeniem, że odebrał on wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia. Znajdujące się w aktach osobowych powoda dokumenty w postaci kwestionariusza osobowego dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie oraz kwestionariusza osobowego dla pracownika Sąd Rejonowy ocenił jako nieprzydatne dla potrzeb niniejszego sporu, gdyż brak na nich daty ich podpisania przez powoda.

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy wskazał, że bezsprzecznie wskazuje on na pracownicze zatrudnienie powoda u pozwanego w spornym okresie. Mając to na uwadze na podstawie art.22§1 kp i art.189 kpc Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu uregulowaną w art.98§1 i 3 kpc, art.109 kpc oraz §12 ust.1 pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr163, poz.1348 ze zm.) Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany C. Diecezji (...), reprezentowany przez pełnomocnika zaskarżając go w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że powód wykonywał pracę zgodnie z treścią art.22§1 kp w sytuacji, gdy w rzeczywistości czynności jakie mu powierzono nie były wykonywane pod kierownictwem zlecającego oraz nie był ustalony wymiar czasu ich wykonywania.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Nieuzasadniony okazał się zarzut apelacyjny pozwanego co do błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy. Pozwany formułując ten zarzut nie wskazał, które z ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji są błędne i na czym polega ten błąd. Sąd Okręgowy nie znajduje zaś żadnych uchybień w ustaleniu stanu faktycznego. Sąd Rejonowy przeprowadził zawnioskowane przez strony dowody i w oparciu o te dowody dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych co do pracy wykonywanej przez powoda w okresie objętym żądaniem pozwu. Lektura apelacji prowadzi do wniosku, że w ocenie pozwanego Sąd Rejonowy niezasadnie uznał, iż w okresie wskazanym w zaskarżonym wyroku powoda łączył z pozwanym stosunek pracy. Świadczy to o tym, że w istocie pozwany zarzuca Sądowi Rejonowemu naruszenie prawa materialnego ,tj. art.22§1 kp. Ze stanowiskiem takim nie można się zgodzić. Brak jest podstaw do uznania, że powód wykonywał jedynie doraźnie zlecane mu czynności o różnorodnym charakterze. Z zeznań świadków i powoda wynika, że w okresie od 15 kwietnia 2006r. do 30 listopada 2006r. powód stale przebywał na terenie Ośrodka (...) w B. wykonując osobiście szereg prac porządkowych, a także zarządzając pracami innych osób przebywających na terenie ośrodka np. pracowników kuchni, osób sprzątających, pielęgniarki. Nie można również zgodzić się z apelującym, że powód nie był nadzorowany przez pozwanego. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że dyrektor C. Dziecezji (...) ksiądz K. H. przyjeżdżał na teren Ośrodka raz na 2 tygodnie i wówczas sprawdzał postępy pracy powoda i ogólne funkcjonowanie Ośrodka. Sąd Rejonowy trafnie ocenił, że powód wykonywał swoją pracę pod kierownictwem i nadzorem pozwanego jako pracodawcy. Dyrektor pozwanego wydawał powodowi polecenia służbowe i rozliczał go z efektów pracy. Okoliczność, że dyrektor pozwanego przyjeżdżał do Ośrodka co 2 tygodnie nie podważa ustalenia, że powód wykonywał pracę pod kierownictwem pozwanego. Słusznie zauważył Sąd Rejonowy, że powód pracował na stanowisku kierownika Ośrodka, a w przypadku osób na stanowiskach kierowniczych nadzór przybiera inną formę niż w przypadku pracowników zatrudnionych na szeregowych stanowiskach pracy. Od osób na stanowiskach kierowniczych wymaga się samodzielności, umiejętności podejmowania decyzji i inwencji, dlatego nadzór nad osobami zatrudnionymi na takich stanowiskach nie polega na codziennym kierowaniu ich pracami. Co do zarzutu, że strony nie ustaliły wymiaru czasu wykonywania pracy przez powoda wskazać należy, że w chwili podejmowania przez powoda pracy – w dniu 15 kwietnia 2006r. strony nie spisały umowy na piśmie. O istnieniu stosunku pracy decydują elementy konstytutywne określone w art.22§1 kp. Z zeznań świadka K. H. – byłego dyrektora pozwanego wynika, że powód miał pracować cały rok, na cały etat. Jak zeznał powód strony nie ustalały godzin pracy powoda w ciągu dnia, ale zakres pracy wymagał od powoda stałej – codziennej obecności na terenie Ośrodka. Przeczy to twierdzeniom apelującego o doraźnej pracy powoda. Co do wynagrodzenia otrzymywanego przez powoda wskazać należy, że na podstawie wysokości wynagrodzenia nie może wnioskować o naturze stosunku prawnego łączącego strony. Zauważyć przy tym należy, że z uwagi na brak żądania powoda w tym zakresie Sąd Rejonowy nie orzekał w wyroku o wymiarze czasu pracy powoda.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację pozwanego oddalił.

O kosztach zastępstwa procesowego za drugą instancję orzeczono na podstawie §12 ust.1 pkt1 w zw. z §13 ust.1 pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr163, poz.1348 ze zm.).